

Kua takoto nei tēnei kaupapa a mātou ki te aroaro o te Tāhuhu o te Mātauranga me te tono atu kia waiho mā reira kē e pīkau ngā utu mō ā mātou kura whakapakari reo ā tērā tau. I pēnei ai, he whakaaro nō mātou anei mātou te whakatutuki nei i ngā mahi whakangungu kaiwhakaako e tika kē ana kia riro mā te Tāhuhu kē e whakahaere. Inā hoki, ko te nuinga o ngā mea haramai ki ā mātou kura, nō roto mai i ngā kura e reo Māori ana ngā whakaakoranga.

Ko te mate ki te whakaaetia mai tā mātou take, me mātua ū ki tā mātou i kī taurangi ai i roto i te tono. Nā, ko tā mātou i kī taurangi ai, e āhua hāngai ana ki tērā e whakapae ana mātou e hiahia ana rātou kia rongo ake.

Ehara i te mea ka tahia katoatia ki te taha ngā tikanga whakahaere kua roa kē e whāia ana, ka uru mai rānei he taru tawhiti hei whakakōpekapeka i ngā mahi. Ki te kore rātou e whakahē mai i te āhua o ngā mahi kua whakatakotohia ki te tono, kotahi noa iho te āhuatanga ka rerekē, arā, ko te āhua o te **whakauru mai**.

Me tūpato anō te rere a taku pene kei raruraru tā mātou tono i ēnei whakaaturanga kōrero, engari ko te tikanga ka āta whakawāteatia ētahi ‘tūranga’ i ēnei kura mō ngā kaiwhakaako nō rātou te hiahia nui kia whakangungua, ā, mā te Tāhuhu e pīkau ngā utu mō te whai wāhi mai a ērā. Nā, ki a mātou ko ngā kaiwhakaako kura kaupapa Māori tērā - kāore he hunga i tua atu i roto i ngā whakaakoranga o te motu. Engari tērā e rerekē te titiro a te Tāhuhu. Wai ka hua?

Ahakoia pēhea te whakatau a te Tāhuhu mō te hunga me mātua āwhina atu e te Taura Whiri, ka wātea tonu mai ētahi tūnga hei tukutuku mā te Taura Whiri ki ngā mea e mōhio ana mātou kei te tino ū ki tēnei kaupapa, nō reira kaua e māharahara mena ehara koe i te kaiwhakaako kura kaupapa engari kua roa tonu koe e whai mai ana i ēnei tū hui.

Nā te mea me āta whiriwhiri mātou i te hunga ka uru noa mai i raro i ngā huruhuru o te Tāhuhu, ka whakaurua te pukatono mā te hunga hiahia haramai ki te **Kahiti ka puta ā te marama o Whiringa-ā-rangi**. Hei reira koutou tonoa ai kia whakautu mai i ngā pātai o te pukatono, ka tuku mai ai ki konei **i mua mai o te 2 o Hakihea**, kia pai ai tā mātou whiriwhiri ko wai mā ngā mea ka uru mai i raro i te maru o te Tāhuhu, ko wai rānei ngā mea ka puta mai mā muri i te pākai a te Taura Whiri.

Kaua e tuku ukauka mai i te taha o tō pukatono hei whakarite moenga mōu (hei whakapatipati rānei i ngā kaiwhiriwhiri pia mō tēnei kura), i te mea kāore anō kia tatū ka pēheatia ngā utu. I te wā nei e whakaaro ana mātou me noho tonu ki te kotahi rau tāra te utu ki ngā mea kāore e utua ana e te Tāhuhu kia haere mai. Ki te waiho tonu ki tēnei, ko tōna tikanga kāore e taka mai ētahi nā te taumaha rawa o te utu te take. Engari kia mōhio noa mai koutou he rahi kē noa ake i te kotahi rau tāra te utu mō te noho mai a te tangata kotahi mō te rima rā; arā, ngā utu kaiwhakaako, utu whakarite pukapuka me ngā utu hāereere hei tāpiri ki te pūtea ka hoatu ki te marae.

Tērā anō tētahi āhuatanga hou, engari he tikanga tēnei kua roa tonu mātou e whakaaro ana me nanao atu. E āta kitea ai kei te pēhea te reo o tēnā, o tēnā, e mea ana mātou ki te whakatakoto i tētahi punua whakamātautau, he mahi whakamāori, hei whakaoti mai mā ia tauira ka whakaaetia kia tomo mai ki te kura. Ka haere tēnei mahi ā te marama o Hakihea. Kia whakahokia mai tēnei whakamāori, ka āta tirohia e konei kia pai ai tā mātou whakarōpū i te hunga uru mai. Nō reira kei konei te rongoā ki te amuamu o tua ake mō te koretake o te Taura Whiri ki te wāwāhi haere i ngā pia i runga anō i tō rātou matatau ki te reo. Mā konei rawa kitea ai ko wai ki hea.

Ko te tuatahi o ēnei hui e popore nei mātou kia tautokohia e te Tāhuhu, **ka tū ki Waimārama**